

Πρὸς τοὺς πατέρας, τὰς μητέρας, τοὺς συγγενεῖς, τοὺς ἑφημερίους, τοὺς κηδεμόνας, τοὺς γείτονας, τοὺς καταστηματαρχάς, — πρὸς τοὺς πολίτας ἅπαντας.

«Υπάρχει πληθὺς ὀρφανῶν ὅλως καὶ ἐγκαταλελειμμένων ἐν τῇ πόλει παιδίων, μετερχομένων ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τυχαίαν τινὰ ὑπηρεσίαν, πλανωμένων εἶτα δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐντὸς βορβοροδῶν ὁδῶν καὶ λογισμῶν παρομοίων, κοιμωμένων τὴν νύκτα εἰς κιβώτιόν τι ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰς ἔρημόν τι παράπηγμα, εἰς εἴσοδον ἐκκλησίας, πολλάκις ἐντὸς τῆς καλύβης πτωχοῦ ἀνθρώπου, ὅστις παρέχει στέγην πρὸς τὰ ἴδια ὁμοῦ τέκνα καὶ πρὸς τὰ ἔρημα. Τὰ παιδιά ταῦτα οὐδέποτε ἴσως ἐθέρμανε μητρικὴ ἀγκάλη, οὐδέποτε ἤκουσαν χρηστὸν ἕνα λόγον, οὐδέποτε ἐγνώρισαν τὴν εὐεργεσίαν τῆς πολιτείας, σπανίως τοῦ πολίτου τὸ ἔλεος.

Ἐν τούτοις τὰ παιδιά αὐτὰ θὰ γίνωσι μίαν ἡμέραν εἰκοσαετῆ, τριακονταετῆ, τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἐργάται τῆς κοινωνίας, ὡς τεχνουργοί, ἐργάται τῆς πολιτείας ὡς ἐκλογεῖς, ἐργάται τῆς οἰκογενείας ὡς πατέρες, πολλάκις ἐργάται τῆς ἀπάσης πατρίδος ὡς στρατιῶται.

Ἐπὶ τούτοις ἄλλη πληθὺς παιδίων οὐχὶ ὀρφανῶν ὅλως ἀλλ' ἐπίσης ἀπόρων, διατρεφόντων συνήθως διὰ βαρείας ἐργασίας γραῖαν μητέρα, ἀνίλεων συγγενῆ, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐργαζομένων εἰς τι βαναυσουργεῖον, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας διαφθειρομένων ὡς ὑπηρετῶν εἰς τι οἰνοπωλεῖον ἢ καφενεῖον, πληθὺς παιδίων ἅπερ διήκουσαν πιθανῶς μαθήματά τινα ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἀλλὰ θανόντος ἢ ἄλλως καταστραφέντος τοῦ πατρὸς των, ἐσταμάτησε δι' αὐτὰ καὶ ἡ σπουδὴ καὶ ἡ χαρὰ, ἡ στοργὴ καὶ ἡ εὐπρέπεια. Τὰ παιδιά ταῦτα δέχονται τὰς ὑβρεῖς τῶν κυρίων των, δέχονται ἐπίσης ὡς τὰ ἐγκαταλελειμμένα τὴν σκληρὰν καταφρόνησιν τῆς κοινωνίας, αἰσθάνονται διηνεκῆ τὸν ἰδρῶτα τῆς ἐργασίας εἰς τὸ σῶμα, διηνεκῆ τὴν πικρίαν καὶ τὴν ὀδύνην ἐν τῇ ψυχῇ, χωρὶς οὐδεὶς ποτε νὰ ἐνθαρρύνῃ αὐτὰ ἐν τῷ βαρεῖ ἀγῶνι διὰ τῶν διδαγμάτων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς ἱστορίας, χωρὶς οὐδεὶς ποτε νὰ παρηγορήσῃ αὐτὰ καὶ πείσῃ ὅτι εἰς τὸν τίμιον ἐργάτην μετὰ τῆς ἡλικίας συναυξάνει ἡ ἀγαθωτέρα ἐργασία, ἡ τιμὴ, ἡ χαρὰ καὶ ὁ πλοῦτος.

Οἱ παῖδες οὗτοι ἐν τούτοις, μίαν ἡμέραν θὰ καταλάβωσιν εὐρυτάτας γραμμὰς ἐν τῇ κοινωνίᾳ, θὰ γίνωσιν οἱ μικροὶ βιομήχανοι, οἱ φιλοπόλιδες ἀστοί, οἱ ἀφανεῖς καὶ εὐσεβεῖς κληροδόται· πολλάκις διοικηταὶ μεγάλοι καὶ καταστηματαρχαί.

Καὶ ἐκεῖνοι οἱ πρῶτοι καὶ οἱ δεῦτεροι οὗτοι παῖδες θὰ γίνωσιν ἐν τῇ ἀνδρικῇ ἡλικίᾳ δι' εὐτυχῶν περιπετειῶν καὶ τυχαίως καλοὶ ἄνθρωποι, ἐὰν μὴ παραπεσόντες ἀπὸ τοῦ βορβόρου τῶν ὁδῶν καὶ τῶν σκοτεινῶν καταγωγῶν, διαπλασθῶσι καὶ καταντήσωσιν ἄνθρωποι ἀχρεῖτοι, στιγματῖαι, λυμεῶνες ἑαυτῶν καὶ τῆς κοινωνίας, ἄθλιοι.

Ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ, ἵνα δηλονότι κατορθωθῇ ὅσον ἀσφαλέστερον τὸ πρῶτον καὶ οἱ ἐγκαταλελειμμένοι ἢ ἄποροι καθόλου παῖδες ἀναπτυχθῶσιν εἰς ἀγαθοὺς πολίτας καὶ τιμίους ἐργάτας ἰδίως δὲ ἵνα ὅσον δυνατὸν ἐμποδισθῶσι κατὰ τὸ δεύτερον ἀπὸ τὴν πρὸς τὴν ἀπώλειαν ροπῆς καὶ τῆς πρὸς τὴν κακουργίαν ὀλισθήσεως, ὁ ἐν Ἀθήναις Φιλολογικὸς Σύλλογος «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» συνέστησε Σχολὴν Ἀπόρων Παίδων.

Ἐν τῇ Σχολῇ ταύτῃ μέλη τοῦ Συλλόγου θέλουσι διδάσκει δωρεάν, ἐν τῇ ἀπλουστερᾷ αὐτῶν ἐκφράσει, ἐκεῖνας τὰς περὶ τοῦ καθόλου κόσμου ἀληθείας καὶ ἠθικὰς ἀρχάς, αἵτινες δύνανται νὰ καταλίπωσιν ἐν τέλει ἄσβεστον περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀκτῖνα ἐν τῷ πνεύματι τῶν παιδίων, ἀκοίμητον μέχρι γῆρατος ὑπὲρ τῆς πατρίδος παλμὸν εἰς τὸ στήθος των. Ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ ὅμως τούτου καὶ συνωδὰ θὰ διδάσκονται κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς Σχολῆς, ἐκεῖνα ἔτι τὰ μαθήματα ἅπερ, ἐνῶ διὰ τῆς ἀπλουστάτης μεθόδου μορφοῦσι τὴν καρδίαν ἐπὶ τὸ βέλτιον, γεννῶντα τὸν ἔρωτα τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τιμῆς, φωτίζουν ἅμα τὴν διάνοιαν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε νὰ γνωρίζῃ ὁ παῖς ποῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ βαδίζει καὶ πῶς νὰ βαδίσῃ ἐν τῷ μέλλοντι, ὡς πεφωτισμένος καὶ τίμιος ἐργάτης, ὑπὲρ ἑαυτοῦ, των ἀδελφῶν,

τῶν τέκνων του καὶ τῆς κοινωνίας. Καὶ ἵνα ἐπιτευχθῶσιν οἱ ἠθικοὶ οὗτοι σκοποὶ σαφέστερον ἅμα καὶ πραγματικότερον, ἡ Σχολὴ θέλει ἀμείβει ἐκάστοτε τοὺς τακτικότερον φοιτῶντας παῖδας, τοὺς χρηστοτέρους, καὶ νοημονεστέρους τούτων, διὰ στολῆς τινος ἰδίας, διὰ δωρεᾶς μικρῶν ἐμπορευμάτων, δι' εὐρέσεως ἐργασίας τινὸς παρὰ τινι καταστήματι, δι' εὐρέσεως παντὸς τρόπου ἐντίμου ζωῆς, ἔτι δὲ διὰ ταμιευτηρίου, μὴ παύουσα ἐν τούτοις περὶ τὰ ἀθλιέστερα ἢ ἀτυχεέστερα τὸν νοῦν παιδία νὰ καταβάλλῃ διπλασίαν ὑπὲρ αὐτῶν μέριμναν καὶ ἠρωικότεραν ἀγάπην.

Ἐπὲρ τῶν ἀνωτέρω λοιπῶν σκοπῶν ἡ Σχολὴ τῶν Ἀπόρων Παίδων ἐν μόνον παρακαλεῖ σήμερον πάντας τῶν Ἀθηνῶν τοὺς πολίτας, ἐκείνους ἰδίως παρ' οἷς εἴτε λόγῳ συνεργασίας, εἴτε λόγῳ κηδεμονίας, εἴτε λόγῳ ἀπλῆς γειτονίας, ἀπαντῶνται τοιοῦτοι παῖδες, νὰ ὀδηγήσωσιν αὐτοὺς αὐτοὶ οὗτοι ἢ καὶ στείλωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν Σχολὴν ταύτην, νὰ συνιστῶσιν αὐτοῖς καὶ παρακινῶσιν εἰς τακτικὴν φοίτησιν, τοῦτο κἂν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς παρέχοντες, καὶ πεποιθότες ὅτι ἐπανερχόμενα ἐκάστοτε τὰ πτωχὰ ταῦτα παιδία ἐκεῖθεν θὰ εἶναι πολλῶ κρείττονα παρ' ὅσον ἦσαν ὁπότε ἀπεστάλησαν.

Τὸ μέλλον τῶν παιδίων κεῖται εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀνδρῶν

Ἐ δὲ Θεὸς βοηθός»

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2ᾳ Δεκεμβρίου 1872

Ἐφορος τῆς Σχολῆς

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΝΣΟΛΑΣ

Ἐπρόεδρος τοῦ Συλλόγου

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΡΑΦΑΗΛ

Οἱ κοσμήτορες

Σ.Ν. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΒΑΜΠΑΣ

ΑΝΑΣΤ. ΣΤΟΥΠΗΣ

Οἱ γραμματεῖς

ΜΙΧΑΗΛ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ,

ΔΗΜ. Α. ΚΟΡΟΜΗΛΑΣ

Πηγή: Ἐκατονταετηρὶς νυκτερινῶν Σχολῶν Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Παρνασσός»: 1872-1972, Ἀθήναι, Φιλολογικὸς Σύλλογος «Παρνασσός», 1973, σσ. 75-77